

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 4 stycznia 1971 r.

w sprawie stosowania zasad podwyżki najniższych płac, wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników, podwyżki zasiłków rodzinnych oraz niektórych emerytur i rent.

§ 1. W celu wykonania uchwały Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 30 grudnia 1970 r. w sprawie podwyżki najniższych płac, wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników, podwyżki zasiłków rodzinnych oraz niektórych emerytur i rent (Monitor Polski Nr 44, poz. 352) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wprowadza się następujące wytyczne:

1) w sprawie stosowania zasad podwyżki najniższych płac oraz wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników,

- 2) w sprawie stosowania zasad podwyżki zasiłków rodzinnych,
  - 3) w sprawie stosowania zasad podwyżki niektórych emerytur i rent
- stanowiące załączniki do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do podwyżek i dodatków wprowadzonych od dnia 1 grudnia 1970 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

Załączniki do zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 4 stycznia 1971 r. (poz. 1).

Załącznik nr 1

WYTYCZNE

w sprawie stosowania zasad podwyżki najniższych płac oraz wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników.

Zasady podwyżki najniższych płac.

§ 1. Zgodnie z przepisami uchwały Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 30 grudnia 1970 r. w sprawie podwyżki najniższych płac, wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników, podwyżki zasiłków rodzinnych oraz niektórych emerytur i rent (Monitor Polski Nr 44, poz. 352), zwanej dalej „uchwałą” — minimalne wynagrodzenie za pełny miesięczny wymiar czasu pracy wynosi 1.000 zł miesięcznie.

§ 2. Pracownikom wynagradzanym godzinowo według formy czasowej, czasowo-premialowej i akordowej, których przeciętny zarobek za normalny czas pracy wynosi w danym miesiącu mniej niż 5,20 zł za godzinę pracy, wypłaca się wyrównanie do 5,20 zł za każdą godzinę pracy, jednak nie mniej niż 0,45 zł, z tym że przy zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy — wynagrodzenie pracownika nie może być niższe niż 1.000 zł miesięcznie.

§ 3. 1. Pracownikom wynagradzanym miesięcznie zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, których zarobek nie przekracza 910 zł — wypłaca się wyrównanie zarobku do kwoty 1.000 zł miesięcznie.

2. Pracownikom wynagradzanym miesięcznie zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, których zarobek wynosi powyżej 910 zł do 1.000 zł włącznie, wypłaca się wyrównanie w wysokości 90 zł miesięcznie.

3. Dla pracowników wynagradzanych miesięcznie zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy kwota wyrównania powinna być ustalona w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy, nie może być jednak niższa od proporcjonalnej do czasu pracy części kwoty 90 zł. Na przykład: jeżeli przy pełnym wymiarze czasu pracy i wynagrodzeniu 850 zł wyrównanie wynosi 150 zł, analogiczne wyrównanie przy połowie wymiaru czasu pracy wyniesie 75 zł. Jeżeli przy pełnym wymiarze czasu pracy i wynagrodzeniu 1.000 zł wyrównanie wynosi 90 zł, analogiczne wyrównanie przy połowie wymiaru czasu pracy wyniesie 45 zł.

§ 4. Pracownikowi wynagradzanemu miesięcznie wynagrodzenie ustalone w myśl § 1 i 3 zmniejsza się za każdą opuszczoną godzinę pracy, za którą wynagrodzenie nie przysługuje, o kwotę, jaka wynika z podzielenia podwyższonego minimalnego wynagrodzenia przez liczbę godzin pracy obowiązującą pracownika w danym miesiącu.

§ 5. Przy ustalaniu zarobku, do którego przysługuje wyrównanie, wylacza się:

- 1) wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z dodatkiem 50% lub 100%,
- 2) dodatki za pracę uciążliwą, niebezpieczną lub szkodliwą dla zdrowia,
- 3) dodatki za pracę nocną,
- 4) dodatki kazańne,
- 5) dodatki za wysługę lat,
- 6) równowartość świadczeń w naturze lub ekwiwalent pieniężny za takie świadczenia.

§ 6. Podstawę wymiaru zasiłku z ubezpieczenia na wypadek choroby lub macierzyństwa, przysługującego za okres od dnia 1 grudnia 1970 r. należy przeliczać zgodnie z zasadami podwyżki najniższych płac, jeżeli co najmniej w jednym z tych miesięcy, z których oblicza się podstawę wymiaru, wynagrodzenie było niższe od minimalnego.

Zasady przyznawania dodatków do płac.

§ 7. 1. Pracownikom, którzy przy zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy osiągnęli w poprzednim roku kalendarzowym średni zarobek brutto w wysokości powyżej 1.000 zł do 2.000 zł miesięcznie i którzy nadal są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy, przyznaje się stały miesięczny dodatek — przy średnim miesięcznym zarobku z roku poprzedniego:

- powyżej 1.000 zł do 1.500 zł — w wysokości 80 zł,
- powyżej 1.500 zł do 1.950 zł — w wysokości 50 zł,
- powyżej 1.950 zł do 2.000 zł włącznie — w wysokości wyrównującej zarobek do 2.000 zł, nie mniej jednak niż 30 zł.

Na przykład: przy wynagrodzeniu 1.960 zł dodatek wyniesie 40 zł, a przy wynagrodzeniu 2000 zł dodatek wyniesie 30 zł.

2. Prawo do dodatku i jego wysokość ustala się corocznie.

3. Dodatek ustalony w myśl ust. 1 wypłaca się w danym zakładzie pracy w niezmienionej wysokości przez cały rok kalendarzowy, niezależnie od wysokości zarobku osiąganego przez pracownika w roku, w którym dodatek jest wypłacany, z zastrzeżeniem przepisów § 13.

4. Dodatek w wysokości określonej w ust. 1 przysługuje za wszystkie miesiące, z wyjątkiem tych miesięcy kalendarzowych, w których pracownikowi w ogóle nie przysługiwało ani wynagrodzenie, ani zasiłek z ubezpieczenia społecznego.

§ 8. 1. Do rocznego zarobku brutto stanowiącego podstawę ustalania średniego zarobku miesięcznego wlicza się wypłacone w danym roku kalendarzowym:

- 1) świadczenia pieniężne z osobowego funduszu płac, z wyjątkiem:
  - a) wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z dodatkiem 50% i 100%,
  - b) dopłat (dodatków) za rozłąkę,
  - c) dodatku godzinowego wypłacanego na kolei pracownikom drużyn lokomotywowych i konduktorskich,
- 2) wynagrodzenia prowizyjne wypłacane z funduszu prowizji w macierzystym zakładzie pracy,
- 3) nagrody za efektywność eksportu.

2. Do rocznego zarobku brutto wlicza się — zaliczane do osobowego funduszu płac — równowartość wydanych pracownikowi w danym roku kalendarzowym świadczeń w naturze oraz ekwiwalenty pieniężne za takie świadczenia.

3. Zasady wliczania do rocznego zarobku brutto, o którym mowa w ust. 1, niektórych wynagrodzeń wypłacanych z funduszu honorariów zostaną określone odrębnie.

4. Do rocznego zarobku brutto stanowiącego podstawę ustalania średniego zarobku miesięcznego nie wlicza się zarobków za miesiące kalendarzowe, w których pracownikowi przez okres dłuższy niż 3 dni nie przysługiwało wynagrodzenie lub w których otrzymywał wynagrodzenie w niepełnej wysokości (np. w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych).

§ 9. Średni miesięczny zarobek ustala się przez podzielenie rocznego zarobku brutto przez liczbę miesięcy, na podstawie których obliczono zarobek roczny.

§ 10. 1. Pracownikom, którzy nie przepracowali w danym zakładzie pracy pełnego poprzedniego roku kalendarzowego, średni miesięczny zarobek ustala się z okresu zatrudnienia w tym zakładzie, jeżeli okres ten wynosił przynajmniej 3 miesiące.

2. Pracownikowi, który był zatrudniony w danym zakładzie pracy przez okres krótszy niż trzy miesiące, lub pracownikowi nowo przyjętemu do czasu przepracowania trzech miesięcy kalendarzowych w tym zakładzie — ustala się dodatek na podstawie faktycznego zarobku osiągniętego przez pracownika w miesiącu, za który dodatek jest wypłacany.

Poczynając od 4 miesiąca zatrudnienia dodatek ustala się na podstawie średniego miesięcznego zarobku osiągniętego w poprzednich 3 miesiącach.

Tak ustalony dodatek przysługuje pracownikowi do końca roku kalendarzowego.

3. Pracownikowi, który w ciągu miesiąca kalendarzowego zmienił miejsce pracy i otrzymał z poprzedniego zakładu pracy dodatek za ten miesiąc, w nowym zakładzie pracy dodatek za ten miesiąc nie przysługuje.

§ 11. Pracownikom sezonowym dodatek ustala się na zasadach określonych w § 10 ust. 2.

§ 12. 1. Pracownikowi zatrudnionemu tylko w jednym zakładzie pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy wysokość dodatku ustala się w kwocie proporcjonalnej do czasu pracy. Na przykład: jeżeli przy pełnym wymiarze czasu pracy dodatek wynosi 80 zł, to przy połowie wymiaru czasu pracy (tzw. półetat) dodatek wyniesie 40 zł miesięcznie.

2. Pracownikom, którzy w roku poprzednim byli zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy, a w roku wypłacania dodatku są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy — średni miesięczny zarobek ustala się według zasad określonych w poprzednich paragrafach, z tym że zarobek ten podwyższa się w takim stosunku, w jakim pozostaje wymiar czasu pracy obowiązujący pracownika w roku poprzednim do pełnego wymiaru czasu pracy.

§ 13. 1. Uprawniony do dodatku pracownik, który w danym miesiącu kalendarzowym przy pełnym wymiarze czasu pracy uzyskał zarobek uprawniający do otrzymania wyrównania, otrzymuje zamiast dodatku przewidzianego w § 7 wyrównanie zarobku na zasadach określonych w § 1—6.

2. Pracownikowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy, który na początku roku był uprawniony do wyrównania zarobku na zasadach określonych w § 1—6, a następnie uzyskał zarobek powyżej 1.000 zł, przysługuje dodatek na zasadach określonych w § 7.

Na przykład: pracownik zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w miesiącu styczniu 1971 r. uzyskał zarobek w wysokości 990 zł, nabył więc prawo do wyrównania przewidzianego w § 3 w wysokości 90 zł. W miesiącu lutym ten sam pracownik uzyskał zarobek 1.100 zł, a więc utracił prawo do tego wyrównania, nabył natomiast prawo do dodatku w wysokości 80 zł, jeżeli jego średni miesięczny zarobek w 1970 r. wynosił np. 1.200 zł.

Dodatek w tej samej wysokości — 80 zł — przysługiwałby temu pracownikowi, gdyby jego średni miesięczny zarobek w 1970 r. wynosił mniej niż 1.000 zł.

§ 14. Pracownik zatrudniony w więcej niż jednym zakładzie pracy ma prawo do dodatku tylko w jednym zakładzie.

§ 15. Dodatek należny za miesiąc grudzień 1970 r. przysługuje w wysokości należnej za miesiąc styczeń 1971 r.

§ 16. Dodatki, o których mowa w § 7—15, wolne są od podatku od wynagrodzeń oraz od składki na cele emerytalne.

Zasady wspólne.

§ 17. Przy ustalaniu zarobku pracowników objętych przepisami uchwały dodatki, premie i inne dopłaty, których wysokość określana jest w stosunku procentowym do wynagrodzenia zasadniczego, oraz wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych oblicza się od podstawy nie niższej niż:

- a) 760 zł miesięcznie w stosunku do pracowników płatnych miesięcznie,
- b) 3,80 zł za godzinę w stosunku do pracowników płatnych godzinowo.

§ 18. Zasady ustalone w niniejszych wytycznych stosuje się odpowiednio do:

- 1) pracowników wynagradzanych według prowizyjnej formy płacy,
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia przy czynnościach obsługowych w przydiach gromadzkich

rad narodowych oraz placówkach oświatowo-wychowawczych, utrzymywanych z budżetu gromad.

§ 19. Pracownicy odbywający naukę zawodu w zakładach pracy oraz pracownicy młodociani w okresie przyuczenia do określonej pracy i wstępnego stażu pracy wynagradzani są według zasad dotychczasowych, to jest stosowanych do dnia wejścia w życie uchwały.

§ 20. 1. Uzyskanie podwyżek i dodatków przewidzianych w uchwale nie pozbawia prawa do:

- 1) dodatku, o którym mowa w § 2 ust. 1 uchwały nr 103 Rady Ministrów z dnia 16 marca 1963 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów oraz obniżenia skali podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski Nr 25, poz. 124),
- 2) dodatku, o którym mowa w uchwale nr 301 Rady Ministrów z dnia 14 września 1963 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku kwartalnego dla pracujących.

2. Podwyżki i dodatki przewidziane w uchwale nie powodują zmniejszenia wysokości ani utraty prawa do dodatku mieszkaniowego przewidzianego w uchwale nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239).

§ 21. Zgodnie z § 7 uchwały wynagrodzenie do 1.100 zł miesięcznie jest wolne od składki na cele emerytalne.

§ 22. Zgodnie z § 8 uchwały uzyskanie podwyżek i dodatków przewidzianych w uchwale nie ogranicza uprawnień uzależnionych od wysokości zarobków lub dochodów, w szczególności takich, jak ulgi w opłatach za korzystanie z urządzeń socjalnych i opiekuńczo-wychowawczych, korzystanie ze stypendiów i mieszkań kwaterunkowych.

Na przykład: w zaświadczeniu o zarobkach pracownika wydawanym dla ustalenia wysokości opłat za przedszkole nie należy wliczać do zarobku podwyżek i dodatków przewidzianych w uchwale.

Załącznik nr 2

WYTYCZNE

w sprawie stosowania zasad podwyżki zasiłków rodzinnych.

§ 1. 1. Uchwałą Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 30 grudnia 1970 r. w sprawie podwyżki najniższych płac, wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników, podwyżki zasiłków rodzinnych oraz niektórych emerytur i rent (Monitor Polski Nr 44, poz. 352), zwanej dalej „uchwałą”, w rodzinach pracowników, w których dochód na członka rodziny — po odliczeniu podatku od wynagrodzeń i składki na cele emerytalne — nie przekracza 1.000 zł miesięcznie, zasiłki rodzinne podwyższone zostały z dniem 1 grudnia 1970 r. do wysokości:

110 zł	miesięcznie	— na pierwsze dziecko,
150 zł	„	— na drugie dziecko,
190 zł	„	— na trzecie dziecko,
210 zł	„	— na czwarte i każde następne dziecko,
70 zł	„	— na małżonka.

2. Poczynając od dnia 1 grudnia 1970 r. podwyższone zasiłki rodzinne w zależności od liczby członków rodziny, na których przysługują, wynoszą więc miesięcznie:

110 zł	— na 1 dziecko,
260 zł	— na 2 dzieci,
450 zł	— na 3 dzieci,
210 zł	— na każde następne dziecko poczynając od czwartego,
70 zł	— na małżonka.

3. Podwyższone zasiłki przysługują również, gdy pracownik albo jego małżonek jest podatnikiem podatku gruntowego z tytułu użytkowania działki ziemi o powierzchni nie przekraczającej 0,5 ha użytków rolnych, a dochód na członka rodziny — bez uwzględnienia przychodów z tej działki — nie przekracza 1.000 zł miesięcznie.

4. W rodzinach, w których dochód na członka rodziny przekracza 1.000 zł miesięcznie lub obszar użytkowanej działki ziemi przekracza 0,5 ha, przysługują zasiłki rodzinne w dotychczasowej wysokości.

§ 2. 1. Przy ustalaniu prawa do podwyższonego zasiłku rodzinnego uwzględnia się dochody pracownika, jego małżonka oraz dzieci pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

2. Przeciętny miesięczny dochód rodziny stanowi suma przeciętnych miesięcznych dochodów poszczególnych członków rodziny, o których mowa w ust. 1.

3. Jeżeli członek rodziny osiąga dochody z różnych źródeł, przeciętny miesięczny jego dochód stanowi suma przeciętnych miesięcznych dochodów z poszczególnych źródeł, np. przeciętna wysokość renty i przeciętna wysokość zarobku z tytułu zatrudnienia. Wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia oraz zasiłki z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa uważa się za dochody z jednego źródła.

4. Przeciętny miesięczny dochód z każdego źródła ustala się przez podzielenie sumy dochodu z tego źródła przez liczbę miesięcy, w których został on osiągnięty.

§ 3. 1. Za dochód w rozumieniu § 2 ust. 1 uważa się:

- 1) wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia (§ 4—6),
- 2) zasiłki z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, z wyjątkiem zasiłków pogrzebowych,
- 3) dochody z tytułu pracy nakładczej, pracy agencyjnej (wykonywanej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), wykonywania wolnego zawodu oraz stałej działalności twórczej lub artystycznej,
- 4) stypendia,
- 5) emerytury i renty wraz z wszystkimi wzrostami i dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych.

2. Do dochodu, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się kwot podwyżek i dodatków uzyskanych przez pracowników, emerytów i rencistów na podstawie uchwały.

§ 4. 1. Za wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia w uspołecznionym zakładzie pracy uważa się wypłacone w danym roku kalendarzowym:

- 1) świadczenia pieniężne z osobowego funduszu płac, z wyjątkiem:
  - a) dopłat (dodatków) za rozłąkę,
  - b) dodatku godzinowego wypłacanego na kolei pracownikom drużyn lokomotywowych i konduktorskich,
- 2) wynagrodzenia prowizyjne wypłacane z funduszu prowizji w macierzystym zakładzie pracy,
- 3) wynagrodzenia za prace załadunkowe i wyładunkowe wypłacane z bezosobowego funduszu płac członkom brygad w macierzystym zakładzie pracy,
- 4) nagrody za efektywność eksportu.

2. Za wynagrodzenie uważa się także równowartość wydanych pracownikowi w danym roku świadczeń w naturze oraz ekwiwalent pieniężny za takie świadczenia, zaliczane do osobowego funduszu płac.

3. Zasady wliczania do wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, niektórych wynagrodzeń wypłacanych z funduszu honorariów zostaną określone odrębnie.

§ 5. Za wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia w nie uspołecznionym zakładzie pracy uważa się wynagrodzenie zgłoszone do ubezpieczenia społecznego.

§ 6. W razie gdy dla celów ubezpieczenia społecznego przyjmowane jest wynagrodzenie zryczałtowane — wynagrodzenie takie przyjmuje się również przy ustalaniu uprawnień do podwyższonego zasiłku.

§ 7. Przy ustalaniu wynagrodzenia nie uwzględnia się miesięcy kalendarzowych, w których pracownikowi przez okres dłuższy niż 3 dni nie przysługiwało ani wynagrodzenie, ani zasiłek z ubezpieczenia na wypadek choroby lub macierzyństwa lub w których otrzymywał wynagrodzenie w niepełnej wysokości (np. w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych).

§ 8. 1. Dochód przypadający na członka rodziny ustala się, dzieląc łączną kwotę przeciętnego miesięcznego dochodu pracownika, jego małżonka oraz dzieci, które pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym, przez liczbę członków rodziny, a mianowicie: pracownika, jego małżonkę, dzieci oraz innych członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

2. Przez innych członków rodziny, o których mowa w ust. 1, rozumie się te osoby, które nie posiadają żadnych własnych dochodów i utrzymywane są wyłącznie z dochodu rodziny, z którą pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym. Jeżeli inni członkowie rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym posiadają własne źródła dochodów, nie wlicza się ich do kręgu osób, na które dzieli się dochód rodziny, a ich dochodów nie wlicza się do dochodu rodziny.

§ 9. 1. Prawo do podwyższonego zasiłku rodzinnego na rok 1971 i za miesiąc grudzień 1970 r. ustala się na podstawie dochodu z 1970 r.

2. Przy ustalaniu dochodu, o którym mowa w ust. 1, nie uwzględnia się dochodów z tych źródeł, które członek rodziny (§ 2 ust. 1) utracił przed końcem 1970 r. Na przykład, jeżeli stosunek pracy żony pracownika pobierającego zasiłki rodzinne ustał z dniem 31 grudnia 1970 r. lub wcześniej, to dochodu z tytułu pracy żony nie uwzględnia się przy ustalaniu prawa do zasiłku podwyższonego. Ustalony w ten sposób zasiłek podwyższony wypłaca się — z zastrzeżeniem § 10 ust. 1 — do końca 1971 r.

3. Prawo do podwyższonego zasiłku rodzinnego na rok 1972 i następne ustala się na podstawie dochodu z poprzedniego roku kalendarzowego, z zastosowaniem zasad, o których mowa w ust. 2.

§ 10. 1. Prawo do podwyższonego zasiłku podlega ponownemu ustaleniu w ciągu roku kalendarzowego tylko w razie:

- 1) zwiększenia się lub zmniejszenia liczby członków rodziny, o których mowa w § 8 ust. 1 (urodzenia się dziecka, zgonu, założenia przez dziecko własnego gospodarstwa domowego itp.),
- 2) nabycia lub utraty przez pracownika, jego małżonka lub dziecko pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym źródła dochodu przyjmowanego do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego w wysokości podwyższonej, np. podjęcia lub zaprzestania pracy, nabycia lub utraty prawa do renty, uzyskania stypendium itp.

2. W razie zmniejszenia się lub zwiększenia liczby członków rodziny dochód przypadający na członka rodziny ustala się ponownie, dzieląc dotychczasową kwotę dochodu przez aktualną liczbę członków rodziny.

3. W razie uzyskania nowego źródła dochodu przez małżonka lub dziecko pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym, prawo do podwyższonego zasiłku rodzinnego ustala się ponownie na podstawie dochodu rodziny z okresu trzech pierwszych miesięcy kalendarzowych następujących po uzyskaniu tego źródła dochodu.

4. W razie utraty źródła dochodu przez jednego z członków rodziny (§ 2 ust. 1) dochód przypadający na członka rodziny ustala się ponownie na podstawie dochodów osiągniętych w roku poprzednim, z wyłączeniem utraconego źródła dochodu.

5. Zmiana wysokości zasiłku rodzinnego ze względu na okoliczności wymienione w ust. 2 i 4 następuje poczynając od miesiąca, w którym zaszły te okoliczności, a ze względu na okoliczności wymienione w ust. 3 — po upływie 3 miesięcy.

§ 11. 1. Pracownikowi nabywającemu prawo do zasiłku rodzinnego w związku z podjęciem zatrudnienia uprawnienia do podwyższonego zasiłku rodzinnego ustala się na podstawie dochodu z okresu zatrudnienia, który wymagany jest do nabycia prawa do zasiłku rodzinnego (3 lub 6 miesięcy). Przy stwierdzeniu prawa do zasiłku podwyższonego wypłaca się go za okres od nabycia prawa do zasiłku.

2. W razie zmiany przez pracownika miejsca pracy z zachowaniem ciągłości uprawnień do zasiłków rodzinnych, zasiłki rodzinne w nowym zakładzie pracy wypłaca się do końca roku kalendarzowego w wysokości, jaka była ustalona w poprzednim zakładzie pracy z zastrzeżeniem § 10.

3. W razie gdy po odbyciu służby wojskowej pracownikowi przysługują zasiłki rodzinne od chwili podjęcia zatrudnienia, wypłaca się je przez okres pierwszych 3 miesięcy w wysokości nie podwyższonej. Po upływie 3 miesięcy ustala się — na podstawie dochodu z okresu tych 3 miesięcy, czy pracownikowi przysługuje podwyższony zasiłek ro-

dzinny, i w razie stwierdzenia prawa do zasiłku podwyższonego, wyrównuje się go za okres od podjęcia zatrudnienia.

§ 12. Uzyskanie podwyżek z tytułu wprowadzenia podwyższonych zasiłków rodzinnych nie ogranicza uprawnień uzależnionych od wysokości zarobków lub dochodów, w szczególności takich, jak ulgi w opłatach za korzystanie z urządzeń socjalnych i opiekuńczo-wychowawczych, korzystanie ze stypendiów i mieszkań kwaterunkowych.

§ 13. Zakłady pracy i oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wypłacające zasiłki rodzinne, powinny podjąć wszelkie środki niezbędne do zapoznania pracowników z warunkami wypłaty podwyższonych zasiłków oraz podjęcia tej wypłaty w możliwie najkrótszym terminie.

§ 14. Przy ustalaniu prawa do podwyższonego zasiłku rodzinnego należy wykorzystać w maksymalnym stopniu posiadaną dokumentację zasiłkową, ograniczając żądanie dodatkowych dowodów tylko do wypadków, gdy jest to rzeczywiście niezbędne.

§ 15. Wytyczne niniejsze dotyczą wyłącznie zmian w wysokości zasiłków rodzinnych wynikających z uchwały. W sprawach nie omówionych w wytycznych należy stosować zasady dotychczasowe.

Załącznik nr 3

WYTYCZNE

w sprawie stosowania zasad podwyżki niektórych emerytur i rent.

§ 1. 1. Zgodnie z przepisami uchwały Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 30 grudnia 1970 r. w sprawie podwyżki najniższych płac, wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników, podwyżki zasiłków rodzinnych oraz niektórych emerytur i rent (Monitor Polski Nr 44, poz. 352), zwanej dalej „uchwałą”, podwyższeniu podlegają niektóre emerytury, renty inwalidzkie i renty rodzinne przysługujące na podstawie przepisów:

- 1) ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6),
- 2) ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 19),
- 3) ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 10),
- 4) ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8),
- 5) ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 11),
- 6) ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1963 r. Nr 55, poz. 299),
- 7) ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70),

8) ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 69, poz. 436).

2. Przepisy uchwały stosuje się zarówno do emerytur i rent wypłacanych w dniu jej wejścia w życie, jak i przyznawanych po tej dacie.

§ 2. 1. Poczynając od dnia 1 grudnia 1970 r. kwoty najniższych emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników wynoszą:

Rodzaj świadczeń	Wysokość w złotych
emerytura	960
renta inwalidzka z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej dla:	
inwalidów I grupy	1.310
inwalidów II grupy	1.010
inwalidów III grupy	780
renta inwalidzka z tytułu inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa dla:	
inwalidów I grupy	1.210
inwalidów II grupy	910
inwalidów III grupy	710

2. Kwota renty najniższej ustalonej dla inwalidów I grupy obejmuje również dodatek z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów.

3. Kwotę ustaloną dla najniższej emerytury stosuje się również do najniższych rent za wysługę lat, przysługujących na podstawie przepisów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 6—8.

§ 3. 1. Poczynając od dnia 1 grudnia 1970 r. kwoty najniższych rent inwalidzkich dla inwalidów wojennych i wojskowych wynoszą:

Rodzaj renty	Wysokość w złotych
renta inwalidzka z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową dla:	
inwalidów I grupy	1.810
inwalidów II grupy	1.160
inwalidów III grupy	780
renta inwalidzka z tytułu inwalidztwa nie pozostającego w związku ze służbą wojskową dla:	
inwalidów I grupy	1.210
inwalidów II grupy	910
inwalidów III grupy	710

2. Kwota renty najniższej ustalona dla inwalidów I grupy obejmuje również dodatek z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów.

3. Podane wyżej kwoty najniższych rent mają zastosowanie do odpowiednich rent inwalidzkich przysługujących na podstawie przepisów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 6—8.

§ 4. W związku z nowymi kwotami najniższych emerytur i rent inwalidzkich, świadczenia wypłacane:

- 1) w wysokości ustalonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1968 r. w sprawie najniższych emerytur i rent (Dz. U. Nr 3, poz. 17) — podlegają podwyższeniu o kwotę 60 zł, tj. do kwot podanych w tabelach w § 2 ust. 1 i w § 3 ust. 1,
- 2) w wysokości wyższej niż ustalona w tym rozporządzeniu, lecz niższej od kwot podanych w tabelach w § 2 ust. 1 i § 3 ust. 1 — podlegają podwyższeniu do tych kwot.

§ 5. 1. Osobom pobierającym emerytury i renty inwalidzkie nie przekraczające 1.500 zł (wraz z wszystkimi wzrostami i dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych) i posiadającym na wyłącznym utrzymaniu małżonka przysługuje:

- 1) dodatek w wysokości 60 zł — jeżeli emerytura lub renta nie podlega podwyższeniu w myśl § 4,
- 2) wyrównanie w wysokości różnicy pomiędzy kwotą 60 zł a kwotą, o którą emerytura lub renta została podwyższona w myśl § 4, jeżeli podwyżka była niższa niż 60 zł.

2. Dodatek lub wyrównanie, o których mowa w ust. 1, przysługują niezależnie od tego, czy emeryt lub rencista pobiera dodatek rodzinny na małżonka.

Przykład.

Emeryt posiadający na utrzymaniu żonę, pobierający przed wejściem w życie uchwały emeryturę w wysokości:

- 1) 1.320 zł — otrzyma dodatek w kwocie 60 zł, gdyż emerytura jego nie ulega podwyższeniu w myśl § 4,
- 2) 940 zł — otrzyma wyrównanie w kwocie 40 zł, gdyż w myśl § 4 pkt 2 emerytura jego ulega podwyższeniu do 960 zł, tj. o 20 zł,
- 3) 900 zł — nie otrzyma dodatku ani wyrównania, gdyż w myśl § 4 pkt 1 emerytura jego ulega podwyższeniu do 960 zł, tj. o kwotę 60 zł.

We wszystkich trzech wypadkach emeryt otrzyma podwyżkę 60 zł, niezależnie od podwyższonego dodatku rodzinnego na żonę.

§ 6. Renty rodzinne w wysokości:

- 1) do 840 zł — podlegają podwyższeniu o kwotę 60 zł,
- 2) od 841 do 899 zł — podlegają podwyższeniu do kwoty 900 zł, nie mniej jednak niż o 30 zł.

Podwyższeniu o kwotę 30 zł ulegnie więc każda renta rodzinna wypłacana przed wejściem w życie uchwały w wysokości od 870 do 899 zł.

§ 7. 1. Dodatki rodzinne do emerytur i rent przyznanych na podstawie przepisów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1—5 podlegają podwyższeniu na takich samych zasadach, jak zasiłki rodzinne (załącznik nr 2 do zarządzenia).

2. Sprawę dodatków rodzinnych do rent przysługujących na podstawie przepisów wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 6—8 regulują odrębne przepisy.

§ 8. Podwyższenie emerytur i rent oraz dodatków rodzinnych dla emerytów i rencistów nie ogranicza uprawnień uzależnionych od wysokości zarobków lub dochodów, w szczególności takich, jak ulgi w opłatach za korzystanie z urządzeń socjalnych i opiekuńczo-wychowawczych, korzystanie ze stypendiów i mieszkań kwaterunkowych.

§ 9. Emerytom i rencistom zatrudnionym w chwili wejścia w życie uchwały z zarobkiem nie powodującym zawieszenia prawa do emerytury lub renty (dla większości rencistów zarobek ten wynosi 750 zł miesięcznie) nie należy zawieszać prawa do tych świadczeń w okresie do dnia 28 lutego 1971 r., jeżeli granicę zarobku nie powodującego zawieszenia tego prawa przekroczyli tylko w wyniku podwyższenia zarobku na podstawie przepisów uchwały.

§ 10. Wytyczne niniejsze dotyczą spraw związanych z wykonaniem uchwały; w pozostałych sprawach dotyczących najniższych emerytur i rent, które nie zostały w uchwaleniu unormowane, należy stosować dotychczasowe zasady.